

Budoucnost českých lesů *aneb* **Jak dále v** **obhospodařování i** **ochraně našich lesů?**

STUŽ – Novotného lávka 2. 1. 2018

Jaromír Bláha

Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic

Hnutí DUHA

Příčiny krize českých lesů

- **Změny lesního prostředí hospodařením v minulosti + klimatická změna**
- **Model zadávání zakázek u Lesů ČR s.p.**

Řešení

- **Příklon k přírodě blízkému hospodaření (převažující)**
 - většinou i ekonomicky efektivnější, než hospodaření pasečné v lese věkových tříd – viz <http://hnutiduha.cz/publikace/ekonomicka-analyza-prirode-blizkeho-obhospodarovani-lesu>
- **Místy nízký a střední les (kde je to ekonomicky výhodné)**

Co je třeba změnit

- **Omezení holosečí (včetně násečných obnovních způsobů)**
- **Změna druhové skladby**
 - **pestrost**
 - **hlubokokořenicí dřeviny**
 - **stanovištně přirozené druhy s odchylkou max. 10% oproti potenciální přirozené druhové skladbě (odchylku 10% považujeme za ještě bezpečnou)**
 - **smrk do 5 lvs nevysazovat vůbec, respektive jen na vhodných místech (např. vlhké a inverzní polohy apod.)**
 - **zásadně se vyhnout invazním druhům**
 - **opatrně s ostatními cizokrajnými druhy – např. douglaska (problém m.j. absence navázané biodiverzity) – pouze jako vtroušená dřevina do 10% (15%) podílu na druhové skladbě**

Co je třeba změnit

- **Ponechání stromů na dožití a k zetlení**
 - **20 až 50 m³/ha dle stanoviště**
 - **viz certifikovaná metodika Management mrtvého dřeva v hospodářských lesích**
(http://home.czu.cz/storage/74451_bace_mmd_2014.pdf)
- **Velká území ponechaná samovolnému vývoji**
 - **reprezentativní vzorky přírody ČR**
 - **min 1000 ha (pokud možno více než 3000 ha)**

Co je třeba změnit

- **Omezit čerpání biomasy**
 - **dle stavu půd – nedopustit negativní živinovou bilanci**
- **Zásadně snížit stavy spárkaté zvěře**
 - **nezbytná podmínka zejm. úpravy druhové skladby a omezení holosečí**
 - **plánování lovu podle mír škod na lesích**

Jak? Změna legislativy

- **Zákon o lesích**

- **Omezení holosečí**
- **Přizpůsobit potřebám nepasečného hospodaření**
- **Zjednodušit rozhodování o ponechání porostů samovolnému vývoji i mimo ZCHÚ**
- **Umožnit (vytvořit prostor pro) historické způsoby hospodaření**

- **Zákon o myslivosti**

- **Plán lovu odvozovat výhradně od míry škod na lesních ekosystémech**
- **Eradikace jelena siky (nepůvodní, invazní druh)**

Jak? Změna legislativy

- **Vyhláška č. 83/1996**

- **příklad: podle stávajícího znění vyhlášky by bylo možné třeba na Bruntálsku, kde dochází k plošnému hynutí smrku, smrk znovu vysázet v zastoupení 75%**
- **Změnit minimální podíly MZD při obnově (max 10% odchylka od přirozené druhové skladby)**
- **Úprava pojetí výběrného hospodářského postupu (OPRL)**
- **Řešit historické způsoby hospodaření**

- **Vyhláška č. 84/1996**

- **Zařizování lesa (LHP) pro nepasečné hospodářské postupy**

Jak? Úprava finanční podpory a kompenzací

- **Ponechání starých stromů a tlejícího dřeva**
- **Ponechání porostů na samovývoj**
- **Podpora nepasečného hospodaření**
 - **aby měl vlastník hospodařící přírodě blízkými postupy přinejmenším stejný přístup k podporám jako vlastník hospodařící v lese věkových tříd**
 - **podpora navíc přírodě blízkému hospodaření**

Jak? Certifikace

- **Nahradiť u lesů v majetku státu certifikát PEFC** (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) **certifikátem FSC** (Forest Stewardship Council)
 - **rychlé, efektivní řešení**
- **Změnit standard PEFC tak, aby garantoval trvale udržitelné lesní hospodaření (s ohledem na GKZ)**
 - **procesně by trvalo několik let, neřeší potřebu dřevozpracovatelů suroviny s FSC certifikátem**

Model správy lesa LČR

Co je špatně:

- **komplexní zakázka (těžba i prodej dřeva)**
- **velké územní jednotky**
- **rozhoduje pouze cena**

Důsledky:

- **cena na úkor kvality práce**
- **fluktuace dodavatelů**
- **nešetrné postupy**
- **omezení vlivu správce ve prospěch dodavatele**
- **kalamita na severní Moravě**

Kalamita na severní Moravě

- **2013-15: u LČR pozdě asanováno min. 90 140 m³ kůrovcem napadených stromů (porušení přílohy smlouvy Z3).**
 - **LS Šternberk 38467 m³ (39,12 %)**
 - **LS Vítkov 15414 m³ (15,68 %)**
 - **LS Město Albrechtice 10609 m³ (10,79 %)**
 - **LS Bruntál 6443 m³ (6,55 %)**
 - **dále LS Loučná nad Desnou, LS Frýdek-Místek, LS Černá Hora, LS Rožnov pod Radhoštěm, LS Jeseník, LS Přimda, LS Frenštát pod Radhoštěm, LS Vsetín**
 - **Do jaké míry šlo o nezvládnutí zajištění subdodavatelů a do jaké míry o záměr?**
- **Sucho 2015**
- **2016 – více než dvakrát více než v letech 2013-15 dohromady**

foto: Jakub Schramm

foto: Jakub Schramm

foto: Jakub Schramm

Model správy lesa - řešení:

- **Prodej dřeva oddělit od těžby, zajišťovat jej ve vlastní režii (zejména aukce na OM)**
- **Na každé lesní správě provádět část prací vlastními zaměstnanci a část operativně outsourcovat (minitendry).**

Co to přinese?

- **Zlepšení kvality lesnických činností včetně vyšší environmentální ohleduplnosti.**
- **Sociální chování státního podniku – přístupnost dřeva pro lokální dřevozpracovatele, více práce pro místní lidi.**
- **Kontrola nad skutečným objemem vytěženého a prodaného dřeva, jeho férovější zpeněžení.**

A photograph of a forest landscape. In the foreground, several young evergreen trees, possibly spruce or fir, are growing amidst a dense carpet of autumn-colored leaves in shades of yellow, orange, and brown. The background is filled with taller, mature trees, some with green foliage and others showing signs of autumn. The sky is visible through the canopy, appearing overcast.

**Děkuji Vám za
pozornost**

Hnutí DUHA

Certifikace

- **Standard PEFC**

- **Neomezuje použití holosečí nad rámec současné legislativy.**
- **Nepožaduje úpravu druhové skladby nad rámec současné legislativy.**
- **Požadavek na ponechání stromů k zestárnutí a zetlení není kvantifikovaný a tudíž není jakkoliv vymahatelný (auditovatelný).**
- **Omezení čerpání biomasy s ohledem na stanoviště – pouze obecná formulace neauditovatelné**

Certifikace

- **Standard FSC**

- **Omezení holosečí**

- **Holoseče umožněné jen ve zdůvodněných případech.**
- **Nejméně polovina úmyslné těžby dle LHP musí být úplně bez použití holoseče.**
- **Maximální velikost jedné holé seče do 0,9 ha.**
- **Průměrná velikost použitých holých sečí max. 0,3 ha.**
- **Minimální podíl ekostabilizačních dřevin (obdoba MZD) při obnově – převážně vyšší než stanovuje vyhláška 83/96. Stanovuje i jejich minimální cílový stav.**
- **Ponechání min. 5 stromů/ha plus referenční plochy (2-5% rozlohy majetku)**
- **Stanovuje taxativně stanoviště (SLT) s přijatelným rizikem pro odvoz klestu a těžebních zbytků**

Certifikace

- **FSC**

- **Spotřebitelé preferují certifikát FSC – dřevozpracovatelé u nás nemají dostatek suroviny s FSC certifikátem. Ikea přijala standardy udržitelného podnikání a od roku 2020 bude nakupovat pouze dřevo recyklované nebo s FSC certifikátem (nebo jiným firmou uznaným certifikátem, mezi které nepatří PEFC).**

